

Til Enova

Vår dato: 16.10.2023
Vår ref.: ITW/JCG Enova høring

NHFs innspill til Enovas programmer *Mobile ladestasjoner for elektriske anleggsmaskiner og Utslippsfrie anleggsmaskiner*

NHF takker for muligheten til å kommentere på kriterier for støtteprogrammene *Mobile ladestasjoner for elektriske anleggsmaskiner* og *Utslippsfrie anleggsmaskiner*. Det er veldig positivt at Enova ber om innspill fra markedet i utformingen av sine programmer. NHF mener at hydrogen blir viktig for å lykkes med myndighetens ambisjoner om å nå nullutslipp på bygge- og anleggsplasser. Begge programmene er relevante for flere av NHFs medlemmer.

Per nå er det få hydrogendrevne anleggsmaskiner tilgjengelig på markedet, men det pågår et intensivt arbeid globalt. Det gjøres også et viktig arbeid med konvertering av eksisterende maskiner. Et eksempel på konvertering er Applied Hydrogens Enova-støttede pilotprosjekt for å bygge og demonstrere hydrogendrevne gravemaskiner og fyllestasjoner for å betjene det tyngste segmentet av anleggsdrift. Vi mener denne typen prosjekter er avgjørende for å øke tilgjengeligheten av hydrogendrevne maskiner fremover. Piloter drives også av JCB i Storbritannia, både for maskiner og mobile fyllestasjoner.

Det finnes tilgjengelig utstyr for utslippsfri byggeplasser, der for eksempel NAPOP kan levere mobile brenselcelledrevne generatorer som produserer elektrisk energi, og en hydrogendrevet varmesentral. Vi mener at denne typen løsninger også bør kunne støttes gjennom Enovas helhetlige tilbud for utslippsfrie bygge- og anleggsplasser.

Nedenfor gir vi først noen generelle kommentarer, før vi kommenterer på de spesifikke programmene.

Generelle betraktninger

Det er viktig med et helhetlig tilbud

Det er krevende å omstille en bransje som i dag har en velfungerende forsyningskjede av fossil energi. NHF mener at det er grunnleggende å se på utslippsfrie bygge- og anleggsplasser som en helhet. Enova bør innrette støtteregimet rundt hele økosystemet for utslippsfrie bygge- og anleggsplasser, herunder gravemaskiner, massetransport på tungbil inn og ut av bygg og anleggsplass, betongbiler, byggestrøm, termisk energi til betongtørking med mer.

Vi forventer en endring framover der det vil få større betydning å løse en energiutfordring på grunn av behovet for tilgang på fossilfritt drivstoff som el og hydrogen. Det blir derfor viktigere å se på aktiviteten innenfor anleggsplassen i sammenheng med det som skjer rundt og utenfor knyttet til tilgang på og bruk av energi. Hydrogen som drivstoff til anleggsmaskiner og tunge

kjøretøy, samt lagringsløsning for energi til anleggsplassen blir av stor betydning dersom ambisjonen om utslippsfrie bygge- og anleggsplasser skal nås.

Rangeringskriterium som favoriserer de store aktørene

Programkriteriene angir kostnadseffektivitet som det eneste kriteriet for rangering av søknader. Dette går igjen i flere av Enovas programmer, og det er etter NHFs vurdering uheldig at dette er det eneste kriteriet. Vi er enig i at det er viktig å få mest mulig CO₂-kutt for Enovas støtte, men ved å premiere de som søker om lite støtte favoriseres de store aktørene. Vi mener at dette er konkurransevridende, og ikke gir like muligheter til alle aktørene i bransjen. Det kan gjøre det vanskeligere for små aktører å velge utslippsfritt, og det kan også ha uheldige geografiske konsekvenser da det trolig er billigere å ta i bruk løsninger med utslippsfrie maskiner i mer sentrale strøk. For å lykkes med en sammenhengende verdikjede for hydrogen, så trenger vi de små, de mellomstore og de store prosjektene.

Det bør ikke være konkurranse på støttegraden

NHF mener at det *ikke* bør være konkurranse på støttegraden. Denne bør være fast, og så kan Enova heller velge andre kriterier for å rangere søknadene. Dette gjøres allerede i andre land i sammenlignbare ordninger, blant annet i Tysklands ordning for støtte til anskaffelse av elektriske og hydrogendrevne lastebiler. Her er støttegraden fast på 80%, og så rangeres søknadene etter andre kriterier, blant annet teknologiens modenhet (TRL-grad). Enova bør gjøre det samme.

Forutsigbarhet er avgjørende for aktørene

Forutsigbarhet rundt Enovas støtteprogram er avgjørende for at de skal ha den ønskede effekten. Det gjelder både med hensyn til varighet og kriterier for støtte. Det er naturlig at det blir behov for å justere kriteriene underveis, og da er markedsdialog som dette viktig. Utover det bør det være tydelighet med hensyn til varighet. Enova bør så langt som mulig være åpen om hvilken utvikling de forventer med hensyn til eventuell nødvendig støtte etter programmets slutt, eventuelt om forventet justering av programmets støttegrad.

Kommentarer til programmet *Utslippsfrie anleggsmaskiner*

Støttegrad

Utslippsfrie anleggsmaskiner er langt dyrere enn dagens fossildrevne maskiner. Støttegraden er viktig for å bidra til å sette fart på omstillingen. Vi registrerer at det på innspillsiden står at støtteintensiteten er fastsatt. Vi mener at Enova også på dette området bør utnytte handlingsrommet som paragraf 36b i GBER vil gi når denne er vedtatt av departementet, og øke støttegraden til 80%.

Tidsbegrensning

Støtteordningen er tidsbegrenset, og planlegges avsluttet innen utgangen av 2024. Dette mener vi er for tidlig. Det er behov for støtte over en lengre periode for å nå de målene som programmet skal understøtte. Vi anbefaler at Enova sier noe om *hva som planlegges etter* at programmet avsluttes. For eksempel kan det være en nedtrappingsplan i støttesats. Da motiveres flere til å omstille seg tidlig, og støtten kan trappes ned parallelt med at markedet vokser og etableres. Dette vil også bidra til å gi forutsigbarhet for aktørene i bransjen. Så lenge informasjonen gjøres tilgjengelig for alle aktørene samtidig, mener vi det bør være mulig.

Bestillingsfrist av kjøretøy og maskiner

Programkriteriene krever at kjøretøy og maskiner skal være satt i bestilling innen 30 dager fra vedtaksdato. Vi mener at dette kan være en god målsetting, men at det bør være mulig å varsle Enova dersom det er behov for lengre tid for bestilling. Spesielt for hydrogendrevne kjøretøy og maskiner kan det være behov for avklaringer med leverandør som kan ta lengre tid da dette per nå ikke er hyllevare.

Konvertering av maskiner til hydrogendrift

NHF mener at Enova bør vurdere å støtte konvertering av fossile maskiner til hydrogendrift som en del av programmet. Vi vil vise til betydningen prosjektet ASKO MIDT-NORGE fikk støtte til for konvertering av 4 elektriske lastebiler fra Scania til hydrogendrift. Lastebilene har demonstrert potensialet for bruk av hydrogen til tungtransport, både for ASKO og bransjen. ASKO har siden fått støtte fra Enova til ytterligere to hydrogenlastebiler fra Scania. Vi mener at ASKOs arbeid er et godt eksempel på at utviklingen tar tid, og at det er viktig at Enova støtter denne typen pilotprosjekter i tidlig fase.

Kommentarer til programmet *Mobile ladestasjoner for elektriske anleggsmaskiner*

Det bør etableres et program for mobile stasjoner for hydrogen til utslippsfrie anleggsplasser, eller et mer generelt program for mobile energiløsninger for utslippsfrie maskiner.

I vårt innspill til Samferdselsdepartementets høring til transportvirksomhetenes svar på NTP har vi tatt til orde for myndighetene bør pålegge utbyggerne av nye veier å utrede hvordan lade- og fyllinfrastruktur skal benyttes i anleggsfasen og i veienes driftsfase. Vi mener det vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt å tilrettelegge for infrastrukturen i et livsløpsperspektiv allerede når utbyggingen planlegges. Det vil blant annet gi en mer effektiv arealbruk.

Myndighetene må også se utbygging av infrastruktur for lading og hydrogen i sammenheng. Det gir en bedre totalutnyttelse av både kraft og nettkapasitet. Dette gjør seg også gjeldende for bygge- og anleggsplasser, der det kan være manglende tilgang på strøm og kapasitet.

Vi håper innspillene er nyttige, og NHF bidrar gjerne med flere innspill til de to programmene.

Vennlig hilsen
Norsk Hydrogenforum

Ingebjørg Telnes Wilhelmsen
Generalsekretær